



Bank Spółdzielczy
w Starogardzie Gdańskim
Rok założenia 1897

Ujawnienie informacji Banku Spółdzielczego w Starogardzie Gdańskim

**według stanu
na dzień 31.12.2016 roku**

dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń i innych informacji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

I. WSTĘP

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji zawartych w niniejszym dokumencie według stanu na dzień 31.12.2016r.
2. Niniejsza Informacja stanowi realizację „Polityki ujawnień w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” wprowadzone Uchwałą ZBS Nr 125./2015 z dnia 25.11.2015r
3. Bank w zakresie ujawnianych informacji nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych , z wyjątkiem sytuacji gdzie zastosowano inną miarę szczegółowo opisaną przy prezentowanych danych.
5. Informacje prezentowane są w formie papierowej w sekretariacie Centrali Banku przy ul. Rynek 8, 83-200 Starogard Gdański oraz na stronie internetowej www.bs-starogard.pl
6. W 2016r. BS w Starogardzie Gdańskim prowadził swoją działalność poprzez:
 - a) Centralę Banku przy ul. Rynek 8 w Starogardzie Gdańskim oraz filie:
 - Nr 1 w Starostwie Powiatowym w Starogardzie Gdańskim przy ul. Kościuszki 17
 - Nr 2 przy ul. Wybickiego 13 w Starogardzie Gdańskim
 - Nr 3 w Urzędzie Miasta w Starogardzie Gdańskim przy ul. Gdańskiej 6
 - Nr 5 w Galerii Neptun przy ul. Pomorskiej 7
 - Filia w Bobowie przy ul. Gdańskiej 12
 - b) Oddział w Skarszewach przy ul. Kościuszki 33 oraz filie:
 - Nr 1 w Skarszewach os. Sikorskiego 13
 - Nr 2 w Skarszewach Pl. Gen. Hallera 18
 - Nowej Karczynie przy ul. Kościerskiej 3c
 - Liniewie przy ul. 1000-lecia 2a
 - c) Oddział w Lipuszu przy ul. Wybickiego 11 oraz filie:
 - w Dziemianach przy ul. 8 marca 3
 - w Kaliszu przy ul. Pomorskiej 30
 - d) Oddział w Starej Kiszewie przy ul. Tysiąclecia 1 fDziałalność operacyjna prowadzona była także za pośrednictwem bankowości internetowej oraz sieci bankomatów.

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA

1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” wprowadzoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii Banku Spółdzielczego w Starogardzie Gdańskim na lata 2016-2020”.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” jest powiązana również ze „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim”, a także Zasadami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych, ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie,
- 3) system limitów ograniczających ryzyko,
- 4) system informacji zarządczej,
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania

Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, zaliczane są:

- 1) ryzyko kredytowe (w tym EKZH, DEK),
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko operacyjne
- 4) ryzyko walutowe
- 5) ryzyko płynności
- 6) ryzyko stopy procentowej
- 7) ryzyko kapitałowe
- 8) ryzyko braku zgodności

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczenie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej działem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%,
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,

- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w banku zrzeczającym lub za pośrednictwem banku zrzeczającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku głównie portfeli aktywów o charakterze bankowym, Bank dopuszcza inwestowanie w aktywa o charakterze handlowym (w tym w obligacje dopuszczone do obrotu niepublicznego w ramach oferty pierwotnej lub wtórnej oferowanej przez bank zrzeczający oraz w obligacje spółek publicznych), niemniej jednak skala działalności handlowej będzie nieznacząca,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 75% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo Bankowe.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- 2) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH)

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

- a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c) 80% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- d) wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 pp. – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
 - obniżeniu o 5 pp. – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,
 - pozostają bez zmian – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 1 rok i nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,
- 2) stosowanie szczegółowych limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, rolników i sektora MSP (małe i średnie przedsiębiorstwa), preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych i nieruchomości mieszkalnych), stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat.

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK)

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji kredytowych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 20% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 5 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

- a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c) 80% -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- d) wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 pp. – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
 - obniżeniu o 5 pp. – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,
 - pozostają bez zmian – jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 1 rok i nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,

Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 2) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka walutowego obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych,
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,

2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takich sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymanie dotychczasowej struktury banku pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 5) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 6) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od osób fizycznych po akceptowalnej cenie;
- 7) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 5% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie obniżenie oprocentowania w przypadku zerwania depozytu przed umownym terminem.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie **12%**;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie **9%**;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie **9%**;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie **85%**; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie **9%**;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił **95%** funduszy Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających **2%** funduszu udziałowego, nie przekroczyła **25%** funduszu udziałowego Banku;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum **90%** nadwyżki bilansowej;
- 10) dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie minimum **8%** funduszy własnych Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w Banku Zrzeszającym w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3, 4 i 5.
- 12) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie **6%**.

Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania,
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności,
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 4) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) Komitet Kredytowy;
- 3) Komitet ALCO;
- 5) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,

- b) zarządzanie nadwyżką środków,
- c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
- d) sprzedaż kredytów,
- e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
- f) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku,
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń,
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych,
- 6) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 7) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku
- 8) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 9) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
- 10) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności
 - b) systemu kontroli wewnętrznej
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia,
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,

- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank,
- 6) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku,
- 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa,
- 9) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie,
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem,
- 12) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Jednostki i komórki organizacyjne:

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi. Komitet Kredytowy i Komitet ALCO realizują zadania opisane w ich regulaminach funkcjonowania.

Komitet Kredytowy opiniuje wnioski kredytowe zaopiniowane przez pracowników kredytowych Centrali i Oddziałów Banku, dotyczące zawierania transakcji: kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń; innych transakcji generujących ryzyko kredytowe.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Rolę komórki monitorującej, w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, pełni Zespół Zarządzania Ryzykiem, Analiz i Sprawozdawczości, który odpowiada za zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem powyższych ryzyk.

Natomiast za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania ryzykiem braku zgodności, jak też za nadzór na działaniem pracownika Zespołu Zarządzania Ryzykiem, Analiz i Sprawozdawczości pełniącego funkcję ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu.

3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej obejmujące wykaz sprawozdań reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów ustalonych przez Prawo Bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających ich specyfikę działalności.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wysokość zatwierdza Zarząd.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem i ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności zawiera Załącznik nr 1 do niniejszej Informacji

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.

Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Tabela 1 Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Nazwa limitu	Wysokość limitu		limit w tys.zł.	Wartość na dzień analizy	Udział na dzień analizy	Stopień realizacji limitu
Ryzyko kredytowe							
1	Wartość portfela o charakterze handlowym (zgodna z zapisami uchwały KNF w sprawie wyznaczania adekwatności kapitałowej)	Max do poziomu stanowiącego o znaczącym zaangażowaniu (0,05 sumy bilansowej)		18 852	12 593	0,03	66,80%
2	Wartość obligacji +TFI k-to 42	Max funduszy własnych	50%	12 424	10 412	41,90%	83,81%
3	Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max	5%	11 499	5 067	2,20%	44,07%
4	Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max	75%	300 513	210 366	52,50%	70,00%
5	Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym <i>stan EKZH na 30.06.2016 / stan bank zrzesz. na 30.09.2016 (raport EKZH sporządzany półrocznie do 31 marca i 30 września)</i>	Max	2%	11 414 614	172 197	0,03%	1,51%
6	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym <i>stan EKZH na 30.06.2016 / port.kr.wg 30.09.2016 (raport EKZH sporządzany półrocznie do 31 marca i 30 września)</i>	Max	75%	172 484	172 197	74,88%	99,83%
7	Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem <i>(raport sporządzany półrocznie do 31 marca i 30 września) stan EKZH 30.06.2016 /port.EKZH.wg 30.09.2016</i>	Max	5%	8 610	784	0,46%	9,11%
8	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora	Max	2%	2 643 806	11 961	0,01%	0,45%
9	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max	20%	45 996	11 961	5,20%	26,00%
10	Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max	5%	598	128	1,07%	21,40%
11	Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od ostatniego raportu)	x		0	0	0	x
12	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od ostatniego raportu)	x		0	0	0	x
13	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	średnia w wartości portfela kredytowego obliczonego w g stanów z końca miesiący		234 244	0,00%	0,00%	x
Ryzyko operacyjne							
14	Wymóg na ryzyko operacyjne wyliczony metodą podstawowego wskaźnika BIA, który stanowi średnią wyników z ostatnich 3 dwunastomiesięcznych okresów wg stanu na koniec roku obrotowego zgodnie z Zał.14 do Uchwały Nr 76/2010 KNF	15%* BIA		1 773	0	0.zł. (straty z tytułu zdarzeń operacyjnych)	0,00%
Ryzyko walutowe							
15	Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max	2%	497	148	0,60%	29,78%
Ryzyko płynności							
16	Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1 (od ostatniego raportu)	0		0	0	0	x
17	Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0		0	0	0	x
18	Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0		0	0	0	x
19	Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	0		0	0	0	x
20	Kwota nadwyżki środków(patrz k-to 122) ponad kwotę środków wypełniających nadzorczą miarę płynności M1 (nie ma charakteru limitu, jest to sytuacja pożądana)	wolne środki ulokowane w SGB na dzień analizy		105 300	45 203	42,93%	x

6. System zarządzania

Zarząd Banku składa się z 3 stanowisk: Prezesa Zarządu, Wiceprezesa ds. finansowych oraz Wiceprezesa ds. handlowych

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza. Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Co najmniej dwóch członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu, powinno posiadać kwalifikacje i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z Bankiem w stosunku pracy związanym z pełnioną funkcją.

Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu.

Bank utworzył Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ALCO), którego celem jest:

- efektywne kształtowanie struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów w celu optymalizacji dochodu
- monitorowanie poziomu i jakości zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego

Posiedzenia Komitetu ALCO odbywają się nie rzadziej niż raz w kwartale, w terminie wyznaczonym przez Przewodniczącą. W 2015r. odbyło się 6 posiedzeń.

Przepływ informacji w zakresie ryzyka kierowanych do Zarządu w Banku jest sformalizowany w regulacji wewnętrznej „Harmonogram raportowania w zakresie zarządzania ryzykami bankowymi”, gdzie określono: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów, informacji i sprawozdań dotyczących ryzyka.

Harmonogramem objęte są wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko oraz odpowiedniej zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. FUNDUSZE WŁASNE

Bank Spółdzielczy w Starogardzie Gdańskim wylicza fundusze własne zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie na dzień 31.12.2016r., w szczególności zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. oraz Prawem Bankowym.

Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

a) wplacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów:

do czasu stosowania w Banku zmienionej Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku, Bank wykazuje fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych, w ramach korekt okresu przejściowego, według następujących zasad:

- podstawą obliczeń (podstawą amortyzacji) jest lista udziałowców oraz kwota opłaconych przez nich udziałów według stanu na 31.12.2011 r., która jest pomniejszana o wszelkie wypłaty i wyksięgowania udziałów, które miały miejsce w latach 2012-2013;
- każdego roku, począwszy od początku 2014 r., kwota o której mowa powyżej, jest umniejszana o wartość stanowiącą iloczyn kwoty, o której mowa powyżej, oraz ustalonej przez KNF stawki amortyzacji wynoszącej w kolejnych latach odpowiednio: 20% w 2014 r., po 10% od 2015 r. do 2021 r. oraz jednorazowo 10% na koniec 2021 r.;
- Bank do umniejszania stosuje amortyzację dzienną;
- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
- c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
- d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- e) kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy),
- f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
- g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
 - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego
 - (ze znakiem minus - co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - (ze znakiem plus - co oznacza, że Bank uwzględnia w funduszach) określoną wartość procentową strat z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”;

2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
- b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- e) kwota przekroczenia progu koncentracji kapitałowej z tytułu zaangażowań poza sektorem finansowym (jeżeli Bank wybrał ten sposób, zamiast ujęcia kwoty przekroczenia w wymogach kapitałowych z wagą ryzyka 1250%),
- f) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu;

3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:

- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,
- b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;

4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:

- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Kapitał Tier II Banku obejmuje:

- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.
- Strukturę funduszy własnych Bank ujawnia w oparciu o Załącznik VI do Rozporządzenia 1423/2013 stanowiący wzór ujawniania informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym. Pozycje wzoru, wypełnione przez Bank, ograniczono do pozycji niezerowych celem większej przejrzystości ujawnianych danych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem załącznika nr 6:

Tabela nr 2 Fundusze własne na dzień 31.12.2016r.

Lp.	NAZWA	KWOTA w tys. zł
KAPITAŁ PODSTAWOWY Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	370
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	209
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	24379
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	24958
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-84
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-22
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-305
29	Kapitał podstawowy Tier I	24848
KAPITAŁ DODATKOWY Tier I: instrumenty		
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne		
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	24848
KAPITAŁ Tier II: instrumenty i rezerwy		
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	0
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne		
54	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pożyczki krótkich) (kwota ujemna)	0
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0
58	Kapitał Tier II	0
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	24848
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	141729
Współczynniki i bufory kapitałowe		
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,66%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,66%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,58%

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE

1. Skrótowy opis stosowanej metody szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank Spółdzielczy w Starogardzie Gdańskim prowadzi wewnątrzbankowy proces adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), na który składają się:

- 1) określenie polityki zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- 2) identyfikacja wszystkich rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i określenie istotnych rodzajów ryzyka,
- 3) kwantyfikacja i agregacja ryzyka,
- 4) oszacowanie oraz alokacja kapitału wewnętrznego,
- 5) monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, tym samym oblicza kapitał wewnętrzny w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne ryzyka uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko operacyjne,
- 3) ryzyko walutowe,
- 4) ryzyko płynności
- 5) ryzyko koncentracji,
- 6) ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności portfela niehandlowego,
- 7) ryzyko płynności,
- 8) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt. 1) obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty , o której mowa w pkt. 2), Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;

4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu Bank wyznacza (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:

- a) wysokość planowanego wyniku finansowego na dany rok obrotowy,
- b) poziom współczynnika wypłacalności,
- c) plany kapitałowe,

5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt. 4)

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływające na poziom generowanego ryzyka.

Bank przyjmuje minimalną wartość łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie **12%**, tym samym kapitał regulacyjny może stanowić maksymalnie **67%** funduszy własnych. Natomiast obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie **85%**; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie **9%**;

Tabela nr 3 Regulacyjne i wewnętrzne wymogi kapitałowe na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Rodzaj ryzyka	KWOTA
		w tys. zł
1	Ryzyko kredytowe	11 338
1a	regulacyjny wymóg kapitałowy	11 338
1b	dodatkowy wymóg kapitałowy	833
2	Ryzyko operacyjne	1 773
2a	regulacyjny wymóg kapitałowy	1 755
2b	dodatkowy wymóg kapitałowy	0
3	Ryzyko walutowe	0
3a	regulacyjny wymóg kapitałowy	0
3b	dodatkowy wymóg kapitałowy	0
4	Ryzyko koncentracji	11
5	Ryzyko płynności	0
6	Ryzyko stopy procentowej	2158
7	Ryzyko kapitałowe	0
8	Całkowity wymóg kapitałowy	13 111
9	Kapitał wewnętrzny	15 279
10	Łączny kapitał (Tier I + Tier II)	24 848
11	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	15,16%
12	Współczynnik kapitału Tier I (%)	15,16%
13	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	15,16%
14	Wewnętrzny współczynnik wypłacalności (%)	13,01%

2. Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji

Tabela nr 4 Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Klasa Ekspozycji	Kwota w tys. zł.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	288
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1
4	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	499
5	Ekspozycje detaliczne	1 325
6	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 582
7	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	272
8	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	75
9	Ekspozycje kapitałowe	207
10	Ekspozycje pozostałe	1 089
11	Razem metoda standardowa	11 338

V. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO.

Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych

Należnością przeterminowaną jest kredyt zapadły, który w dniu zapadalności powinien a nie został spłacony, środki pozostają na subkoncie kredytu zapadłego, określaną również jako należność w trakcie ściągania i od tego dnia należne są odsetki podwyższone od zadłużenia przeterminowanego.

Należności zagrożone to kredyty, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków zostały zaklasyfikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwej lub straconej;

2) Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania rezerw celowych, zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008r. zawarty jest w „Procedurze klasyfikacji kredytów i zasad tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” z póź. zmianami.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 2) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Przeглядów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, co najmniej raz na koniec każdego kwartału.

Dokonując klasyfikacji podmiotu bank bierze pod uwagę:

- 1) sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału wg danych z kwartału poprzedniego,
- 2) terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika stosuje się, co najmniej raz na rok, w przypadku ekspozycji kredytowych spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne”,
- 2) kwota ekspozycji kredytowej łącznie z innymi ekspozycjami banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10 % funduszy własnych banku.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nieprzekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Na ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych bank tworzy rezerwy celowe w wysokości, co najmniej:

- 1) **1,5 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”,
- 2) **100 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Na ekspozycje kredytowe z tytułu kredytów i pożyczek mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych, na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub gospodarstwa rolnego oraz jednostek samorządu terytorialnego bank tworzy rezerwy celowe na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości, co najmniej:

- 1) **1,5%** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”,
- 2) **20%** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”,
- 3) **50 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”,
- 4) **100 %** kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” lub do grupy „zagrożone”, za wyjątkiem ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych można pomniejszyć w zależności od indywidualnej oceny jakości zabezpieczeń, o wartość określonych zabezpieczeń.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów i rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej,
- 2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji,

3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych,

4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje, co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

3) Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy ekspozycji

Tabela nr 5 Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji na dzień 31.12.2016r. w podziale na klasy ekspozycji.

Lp.	Klasa Ekspozycji	Kwota na 31.12.2016	Średnia Kwota w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016
		w tys. zł.	
1	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	18 003	20 471
2	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 950	6 981
3	Ekspozycje detaliczne	30 830	31 769
4	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	178 431	184 789
5	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 083	2 847
6	Razem metoda standardowa	401 430	246 857

4) Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji

Tabela Nr 6 Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji

lp.	wyszczególnienie	Stan ekspozycji normalnych na 31.12.2016r.	Stan ekspozycji pod obserwacją na 31.12.2016r.	Stan ekspozycji zagrożone na 31.12.2016r.	Stan ekspozycji OGÓŁEM na 31.12.2016r.
1	Rolnictwo, łowiectwo leśnictwo i rybactwo	70 336	13	423	70 772
2	Górnictwo i wydobywanie	1 512	0	0	1 512
3	Przetwórstwo przemysłowe	26 321	0	0	26 321
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	866	0	0	866
5	Budownictwo	6 570	0	3 204	9 774
6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	28 686	0	465	29 151
7	Transport i gospodarka magazynowa	12 150	0	26	12 176
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7 705	0	1	7 706
9	Informacja i komunikacja	27	0	0	27
10	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 686	0	0	4 686
11	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 401	0	0	1 401
12	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 302	0	0	1 302
13	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	0	0	7
14	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	15 018	0	0	15 018
15	Edukacja	500	0	0	500
16	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 698	0	0	4 698
17	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacja	46	0	0	46
18	Pozostała działalność usługowa	1 097	0	0	1 097
19	Inne	41 505	0	189	41 694
20	RAZEM	224 433	13	4 308	228 754

5) Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Poniżej uwzględniono ekspozycje kredytowe ogółem, ze względu na brak technicznych możliwości przedstawienia danych z podziałem na klasy ekspozycji.

Tabela Nr 7 Zapadalność ekspozycji na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan ekspozycji ogółem na 31.12.2016r.
1	a' vista	194 033
2	1 - 30 dni	30 527
3	1 - 3 m-cy	12 084
4	3 - 6 m-cy	39 708
5	6 - 12 m-cy	58 150
6	1 - 2 lat	8 162
7	2 - 5 lat	2 266
8	5 - 10 lat	1 414
9	10 - 20 lat	0
10	powyżej 20 lat	0
11	Razem	346 344

W rozbiciu na istotne branże kwoty:

Tabela Nr 8 ekspozycje w rozbiciu na istotne branże

	wyszczególnienie	Stan ekspozycji zagrożone na 31.12.2016r.	w tym: Stan ESP prowizji 31.12.2016r.	w tym: Stan REZERW 31.12.2016
1	Rolnictwo, łowiectwo leśnictwo i rybactwo	423	8	128
2	Budownictwo	3 204	1	1 671
3	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	465	1	1
4	Transport i gospodarka magazynowa	26	0	6
5	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	0	6
6	Inne	189	2	165
RAZEM		4 308	12	1 977

7) Kwoty ekspozycji zagrożonych – przedstawione oddzielnie, obejmujące kwoty korekt wartości i rezerw

Tabela Nr 9 Ekspozycje zagrożone na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan ekspozycji na 31.12.2016r.	Prowizja ESP na 31.12.2016r.	Rezerwa na 31.12.2016r.	Ogółem
1	Ekspozycje zagrożone, w tym:	6296	12	1976	4308
2	ekspozycje poniżej standardu	82	1	4	77
3	ekspozycje wątpliwe	0	0	0	0
4	ekspozycje stracone	6214	11	1972	4231

8) *Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji*

Tabela Nr 10 Rezerwy celowe na dzień 31.12.2016r.

T R E ŚĆ	Stan rezerw na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na koniec roku obrotowego
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego w tym:	1 279	3 301		2 444	2 136
- w sytuacji normalnej	163	241		244	160
- pod obserwacją	3	6		9	0
- poniżej standardu	12	110		118	4
- wątpliwe	0	0		0	0
- stracone	1 101	2 901		2 030	1 972
- na należności pozabilansowe pod obserwacją	0	7		7	0
- poniżej standardu	0	26		26	0
- stracone	0	9		9	0
OGÓLEM	1 279	3 301		2 444	3 136
Korekta wartości ESP	921				1004

VI. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

1) Zasady i procedury dotyczące kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zakres tych kompensat

Bank Spółdzielczy w Starogardzie Gdańskim nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

2) Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi

W celu ograniczenia ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim”.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie ma na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

Zabezpieczenia:

- 1) rekomenduje się przyjmowanie zabezpieczeń DEK,
 - 2) przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria dobrej płynności (możliwości szybkiego zbycia zabezpieczenia), akceptowalnej odpowiedniej wartości oraz dostępu i możliwości kontroli,
 - 3) w szczegółowych regulacjach kredytowych określone są kryteria pozwalające na rezygnację z zabezpieczenia ekspozycji kredytowej dla określonego produktu,
 - 4) maksymalny poziom wskaźnika LtV (kwota ekspozycji kredytowej/wartość zabezpieczenia) winien wynosić:
 - a) kredyty mieszkaniowe 80%,
 - b) pożyczki hipoteczne 60%,
 - c) inne kredyty 60%,
 - 5) dla kredytów mieszkaniowych istnieje możliwość zastosowania limitu LtV w wysokości maksymalnej 100% pod warunkiem ustanowienia przez kredytobiorcę dodatkowego prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu zaakceptowanego przez bank.,
 - 6) w indywidualnych uzasadnionych przypadkach, Zarząd Banku, może podjąć decyzję o zastosowaniu wyższych wskaźników LtV,
 - 7) bank prowadzi, przynajmniej raz w roku, monitoring wskaźnika LtV,
 - 8) bank prowadzi weryfikację wartości zabezpieczenia, zgodnie z zasadami opisanymi w odrębnych regulacjach.
2. Pozostałe limity dotyczące zabezpieczeń wskazane są w innych regulacjach banku.
 3. Ocena wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie DEK prowadzona jest zgodnie z zapisami „Zasad zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim”.
1. Limity maksymalnej kwoty kredytu w relacji do łącznego miesięcznego dochodu netto kredytobiorców wyliczonego na dzień rozpatrywania wniosku:
 - 1) maksymalna kwota kredytu gotówkowego – 15 krotność dochodu netto,
 - 2) maksymalna kwota kredytu w ROR – 3 krotność dochodu netto,
 - 3) maksymalna kwota kredytu mieszkaniowego – 50 krotność dochodu netto,
 - 4) maksymalna kwota pożyczki hipotecznej – 40 krotność dochodu netto.
 2. W szczególnych przypadkach, bank może udzielić kredytu o wyższej krotności w relacji do dochodu netto niż określona w ust. 1, przy czym decyzję podejmuje Zarząd Banku.
 3. W zakresie limitów maksymalnej kwoty określonych w ust. 1 konieczne jest równoczesne sprawdzenie, czy nie zostały przekroczone limity jednostkowe opisane w zasadach koncentracji.
 4. Limit uznaje się za przekroczony, gdy jedna z wartości - limit określony w ust. 1 lub limit jednostkowy - zostanie przekroczona.
Informacja o przekroczeniu limitu jest przekazywana do Zespołu Zarządzania Ryzykami, Analiz i Sprawozdawczości.

Opis przyjętych głównych rodzajów zabezpieczeń

Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia:

- 1) weksel własny in blanco;
- 2) poręczenie wekslowe (awal);
- 3) poręczenie cywilne;
- 4) gwarancja bankowa;
- 5) przelew (cesja) wierzytelności;
- 6) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- 7) zastaw rejestrowy;
- 8) zastaw finansowy;
- 9) kaucja;
- 10) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 11) hipoteka;
- 12) oświadczenie patronackie.

Bank ustala zabezpieczenia w porozumieniu z ustanawiającym biorąc pod uwagę między innymi:

- 1) rodzaj i wysokość zobowiązania oraz okres, na jaki środki zostają przekazane;
- 2) status prawny ustanawiającego;
- 3) sytuację finansową i gospodarczą ustanawiającego oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie;
- 4) istnienie powiązań organizacyjnych lub gospodarczych pomiędzy kredytobiorcą a ustanawiającym będącym osobą trzecią;
- 5) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z przekazaniem środków;
- 6) cechy danego zabezpieczenia wynikające z dotyczących go przepisów prawa oraz umów o ustanowienie zabezpieczenia (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień banku);
- 7) przewidywany nakład pracy banku oraz związane z ustanowieniem zabezpieczenia koszty banku oraz klientów banku;
- 8) realną możliwość oraz długość przewidywanego terminu pełnego zaspokojenia roszczeń banku z przyjętego zabezpieczenia;
- 9) istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia (w przypadku zabezpieczeń rzeczowych) oraz zadłużenie ustanawiającego (w przypadku zabezpieczenia osobistego);
- 10) rynkową wartość zabezpieczenia;
- 11) realną możliwość zaspokojenia się banku z proponowanych zabezpieczeń w trakcie postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego.

3) Informacje na temat koncentracji ryzyka kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez zarządzanie ryzykiem następujących rodzajów koncentracji zaangażowań:

- 1) wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja podmiotowa);
- 2) w ten sam sektor gospodarczy (koncentracja branżowa);

- 3) w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia (koncentracja zabezpieczeń).

Bank odstępuje od monitorowania i ustanawiania limitów koncentracji w dany region geograficzny z uwagi na mały i jednolity teren działania.

Podstawą do określenia limitów koncentracji dużych ekspozycji są normy określone w CRR, którymi są:

- 1) w jeden podmiot lub grupę powiązanych klientów (*art.395 ust.1 CRR*) – maksymalnie **25%** uznanego kapitału;
- 2) wobec innego banku krajowego lub grupy powiązanych klientów, w której skład wchodzi co najmniej jeden bank krajowy niebędący bankiem zrzeszającym (*art.395 ust.1 CRR*) – maksymalnie **100 %** uznanego kapitału.
- 3) wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko – maksymalnie **25%** kapitału podstawowego Tier I.

Ponadto zostały w Banku ustalone dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

L.p.	Łączna wartość	Maksymalna wysokość
1)	dużych ekspozycji	400% uznanego kapitału
2)	indywidualnie istotnych ekspozycji	500% uznanego kapitału

Podstawą określenia limitów branżowych są:

- 1) ocena ryzyka branży;
- 2) historyczne kształtowanie się poziomu wykorzystania limitów branżowych;
- 3) cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji;
- 4) stopień szkodowości (wielkość kredytów zagrożonych) w danej branży.

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne sektory gospodarcze przedstawiają się następująco:

Tabela Nr 11

L.p.	Nazwa branży	Maksymalna wysokość
1)	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	400% uznanego kapitału
2)	górnictwo i wydobywanie	10% uznanego kapitału
3)	przetwórstwo przemysłowe	250% uznanego kapitału
4)	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatycznych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10% uznanego kapitału
5)	budownictwo	50% uznanego kapitału
6)	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	150% uznanego kapitału
7)	transport, gospodarka magazynowa	100% uznanego kapitału
8)	działalność związana z zakwaterowaniem i	50% uznanego kapitału

	usługami gastronomicznymi	
9)	informacja i komunikacja	10% uznanego kapitału
10)	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50% uznanego kapitału
11)	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10% uznanego kapitału
12)	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10% uznanego kapitału
13)	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10% uznanego kapitału
14)	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	150% uznanego kapitału
15)	edukacja	10% uznanego kapitału
16)	opieka zdrowia i pomoc społeczna	50% uznanego kapitału
17)	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10% uznanego kapitału
18)	pozostała działalność usługowa	10% uznanego kapitału
19)	gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	10% uznanego kapitału
20)	organizacje i zespoły eksterytorialne	10% uznanego kapitału
21)	inne	200% uznanego kapitału

Podstawą określenia limitów zabezpieczeń są:

- 1) wielkość ryzyka związana z możliwością zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia;
- 2) historyczne (za okres ostatniego roku) kształtowanie się poziomu wykorzystania limitów zabezpieczeń;
- 3) cele strategiczne Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji;
- 4) stopień szkodowości (wielkość kredytów zagrożonych) w dany rodzaj koncentracji.

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne rodzaje zabezpieczenia przedstawiają się następująco:

Tabela Nr 12

L.p.	Rodzaj zabezpieczenia	Maksymalna wysokość
1)	weksel własny i poręczenie wekslowe	100% uznanego kapitału
2)	poręczenie cywilne	60% uznanego kapitału
3)	zastaw rejestrowy	10% uznanego kapitału
4)	przewłaszczenie	60% uznanego kapitału
5)	blokada lokaty	10% uznanego kapitału
6)	kaucja	10% uznanego kapitału
7)	cesja wierzytelności	20% uznanego kapitału
8)	hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	200% uznanego kapitału
9)	hipoteka pozostała	700% uznanego kapitału
10)	gwarancje	100% uznanego kapitału
11)	pozostałe zabezpieczenia	200% uznanego kapitału

VII. KORZYSTANIE Z ECAI

Nie dotyczy, Bank nie korzysta z ratingów.

VIII. RYZYKO OPERACYJNE

1) Stosowanie metod wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2016r. wynosi 1.773 tys. zł.

2) Podejście do zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych; w zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym umożliwiającym m.in. zapisywanie informacji o poziomie narażenia Banku na zidentyfikowane ryzyko operacyjne oraz informacji o zdarzeniach i stratach operacyjnych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) procesów krytycznych,
 - b) procesów kluczowych;
- 2) identyfikację ryzyka;
- 3) pomiar i ocenę ryzyka;
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka;
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń i incydentów,
 - b) monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych,
 - c) analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

3) Informacje o sumach strat z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia

Tabela Nr 12 Straty z tytułu ryzyka operacyjnego

Numer zdarzenia	Rodzaj zdarzenia	Straty brutto w tys. zł	Straty netto w tys. zł
293.3038	Koszty sądowe	0	7000
171.3030	błędy księgowe	0	1

4) Informacje o podjętych działaniach w celu uniknięcia strat w przyszłości

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym redukcja negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych obejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze:

- 1) umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego;
- 2) zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami;
- 3) ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku;
- 4) plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

Obowiązek minimalizacji ryzyka operacyjnego ciąży na każdej jednostce i komórce organizacyjnej Banku i obejmuje:

- 1) wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie;
- 2) ograniczenie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka;
- 3) transfer ryzyka, poprzez np. stosowanie ubezpieczeń majątku;
- 4) przyjmowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

5) Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych

W 2016r. nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w wyniku których strata miałaby znaczący wpływ na wynik finansowy Banku.

IX. EKSPozyCJE KAPITAŁOWE

Aktywa finansowe :

- a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy :
 - **Nie wystąpiły**
- b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu w Banku :
 - **Nie wystąpiły**
- d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;

Tabela Nr 13 aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2015 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016 r.
1.	Bankowe papiery wartościowe i obligacje banków	1 113	1 011
2.	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	5 013	5 013
3.	Obligacje podmiotów sektora rządowego i samorządowego	2989	2 985
	RAZEM:	9114	9 009

e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:

Tabela Nr 14 aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2015 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016 r.
1.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2003	2 005
	RAZEM:	2003	2 005

Na dzień bilansowy aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust.3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zostały wycenione w wartości godziwej.

Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości:

- **Nie wystąpiły**

Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

1) wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- **Nie wystąpiły**

2) wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu:

- **Nie wystąpiły**

3) różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności:

- **Nie wystąpiły**

Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

- **Nie wystąpiły**

Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:

Tabela Nr 16

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2015 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2016 r.
1.	Obligacje PKN Orlen S.A,	5 013	5013
2.	Obligacje Spółdzielczego Banku Krakowskiego	410	409
3.	Bankowe Papiery Wartościowe	703	602

Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nie znajdujące się w obrocie na rynku regulowanym:

Tabela Nr 17

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2015 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2016 r.
1.	Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A	3	3
2.	Obligacje komunalne, w tym:	2989	2985
	- Powiat Żniński	1674	1672
	- Gmina Gródek	1315	1313

Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością:

- akcje banku zrzeszającego o wartości 1 575 tys. zł
- udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB o wartości 1 tys. zł.

Wartość rynkowa instrumentów finansowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie:

- Nie wystąpiły.

X. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO

1) Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia oraz częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) **ryzyko przeszacowania**, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) **ryzyko bazowe**, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
- 3) **ryzyko krzywej dochodowości**, które wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu;
- 4) **ryzyko opcji**, ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu oraz z wyraźnych lub ukrytych opcji na limit górny lub limit dolny poziomu oprocentowania.

Bank przyjmuje że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- 1) **skonsolidowany** – oznacza to, że obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku;
- 2) **całościowy** – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w ścisłym powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

Ryzyko opcji klienta badane jest w zakresie opcji, które dają klientowi prawo wycofania depozytu przed umownym terminem płatności (zerwania depozytu) lub spłaty części lub

całości kredytu przed umownym terminem płatności (przedpłacenie kredytu), o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom.

Jako znaczący poziom wykorzystania opcji klienta uznaje się sytuację, gdy:

- 1) zrywalność depozytów przekroczy poziom **5%** kwoty depozytów terminowych ogółem; za zerwane przed terminem wymagalności depozytu terminowego uznaje się przypadek wycofania z banku środków z depozytu w terminie krótszym niż wynikający z okresu pierwotnie deklarowanego; gdy od odnowienia lub złożenia depozytu nie minęło **7 dni**.
- 2) łączna kwota kredytów spłacanych przed terminem przekroczy **5%** kwoty kredytów regularnych; za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy kwota spłacana przed terminem wynosi co najmniej **5 000,00** złotych i jednocześnie wyprzedzenie w stosunku do ustalonego harmonogramu spłat wynosi co najmniej **30 dni**.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej sporządzane są z częstotliwością kwartalną i pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyko stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) poziomu ryzyka krzywej dochodowości;
- 6) poziomu ryzyka opcji klienta;
- 7) analizy wskaźników;
- 8) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 9) wyników testów warunków skrajnych;
- 10) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

2) Zmiany wyniku finansowego

Na podstawie wykonanej analizy ryzyka stopy procentowej na dzień 31.12.2016 roku zmiana wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od dnia analizy będzie następująca:

➤ uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania przy dodaniu mnożników i limicie górnym 10% aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, potencjalne zmiany dochodu odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych są następujące:

- przy wzroście stóp procentowych o 1pp. zmiana wyniku wyniesie 128 tys. zł – jest to efekt dodatniej luki w okresie 12 miesięcy, natomiast przy spadku stóp o tę samą wielkość zmiana wyniku wyniesie (-1.193) tys. zł;

- przy założeniu spadku stóp procentowych o 2 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-2.778) tys. zł;

➤ uwzględniając ryzyko bazowe przy dodaniu mnożników i limicie górnym 10%, oprocentowanie aktywów i pasywów w Banku, przy założonym wzroście stóp

procentowych NBP o 1 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-130) tys. zł, stanowiąc (-0,6%) funduszy własnych, natomiast przy spadku stóp o tę samą wielkość zmiana wyniku wyniesie 419 tys. zł;

- przy założeniu spadku stóp procentowych o 2 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 1.154 tys. zł;

Biorąc pod uwagę powyższe wielkości, poziom ryzyka stopy procentowej z tytułu niedopasowania w przedziałach przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie jest istotny.

XI. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ

„Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” zatwierdza i weryfikuje Rada Nadzorcza. Wdrożenie polityki podlega raz w roku przeglądowi dokonywanemu przez audyt wewnętrzny. Wyniki z tego przeglądu przedstawiane są w formie raportu Radzie Nadzorczej. Stosowany w Banku system wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze nie zawiera elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustalił, iż „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Starogardzie Gdańskim” dotyczyć będzie członków Zarządu Banku. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk, wymienionych w treści Uchwały KNF 258/2011 (zwanej dalej Uchwałą) oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w odniesieniu do innych stanowisk.

Po dokonaniu powyższej analizy, przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Uchwały, o której mowa powyżej „Wprowadzenia”-regulaminową premię roczną. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu”. Oceny, Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:

- 1) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
- 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej (w przypadku, gdy Bank dokonuje odroczenia części przyznanej premii rocznej)

Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie.

Kryteriami oceny efektów pracy są:

- 1) jakość portfela kredytowego,
- 2) realizacja planu finansowego Banku,
- 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).

Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) utrzymania udziału, na poziomie nie przewyższającym średniego udziału w Spółdzielczej Grupie Bankowej o więcej niż 20%,
- 2) realizacji planu finansowego Banku,
- 3) realizację przyjętej strategii (kierunków działania)

Oceny dokonywane są dwuetapowo. tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 5 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 25 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku (w przypadku, gdy Bank dokonuje odroczenia części przyznanej premii rocznej).

Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu”. 60% premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej (poza wypłaconą) częścią premii rocznej. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie. Część odroczonej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym). Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków: suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 500 mln PLN; dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 130 %.

Tabela Nr 18 Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
		w tys. zł
1	Wynagrodzenia ogółem, w tym:	630 495
1a	Wynagrodzenia stałe	558 714
1b	Wynagrodzenia zmienne, w tym:	
	- pieniężne	71 781
	- inne	0
2	Wynagrodzenia z odroczoną wypłatą:	0
a/	- część przyznana	0
b/	- część nieprzyznana	0
3	Liczba osób uzyskujących odprawy	0
4	Wartość odpraw	0
5	Najwyższa wypłata odprawy	0

XII. DŹWIGNIA FINANSOWA

Wskaźnik dźwigni finansowej dla Banku według stanu na dzień 31.12.2016r. wynosi 6,46%

Wskaźnik dźwigni finansowej to wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

Ryzyko nadmiernej dźwigni - ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Starogardzie Gdańskim niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii ryzyka Banku.

Podpisy Członków Zarządu:

Data	Imię i nazwisko	Podpis
07.04.2017r.	Zenon Błański Prezes Zarządu
07.04.2017r.	Kazimierz Knasiak Wiceprezes Zarządu ds. finansowych
07.04.2017r.	Barbara Cejrowska Wiceprezes Zarządu ds. handlowych